

SZŰRŐPRÓBA 15.

Mérték Médiaelemző Műhely

2017. július 28.

A Soros-Brüsszel-Botka tengely

Új célponttal gyarapodott az állami híradó lejárató hadművelete: a kormánypártok kommunikációjában főgonoszként megjelenített Soros György mellé a kormány médiumok felsorakoztatták a szocialisták miniszterelnök-jelöltjét, Botka Lászlót is. Sőt, a május utolsó napján közzétett állami híradókban meg is előzte a szegedi polgármester Sorost, vele ugyanis több műsorpercben foglalkoztak.

A 18 órai, Duna Televízióban is közzétett híradó sporthírek nélkül számított műsoridejének 40%-át tették ki a Botkával kapcsolatos műsorelemek. Az M1 csatornán fél nyolckor sugárzott nagyhíradóban a Botka-tematikának ugyanazokat a darabjait adták le, mint a korábbi kiadásban majdnem 9 perc terjedelemben. Sorosról három hírben esett szó, ebből kettőben a szocialista miniszterelnök-jelölt kapcsán, egynek pedig kifejezetten ő volt a főszereplője, az említések összideje 6 perc volt. A műsorelemek közös jellemzőjeként elmondható, hogy mindegyikben manipulációs eszközöket bevető, egyoldalú, az érintettek lejáratása érdekében szelektált információkat felhasználó propagandát tapasztaltunk a közszolgálati médiaszolgáltatástól elvárt tárgyilagos, felelős és kiegyensúlyozott tájékoztatás helyett.

Manipuláció 1 - Tendenciózus hírsorrend

A hírsorrend alapvetően befolyásolja a befogadást. A műsor elejére kerülő hírek nagyobb nyomtatékot kapnak, a nézők jobban felfigyelnek rá, mint a műsorban később közölt anyagokra. A hírsorrendet normál esetben a hírérték szerint állítják össze. A manipuláció egyik eszköze, ha valamely hírt nem ennek alapján, hanem valamely más érdeknek megfelelően felülértékelve emelnek ki vagy alulértékelve sorolnak hátra. Manipulációs eszköz továbbá, ha a valóságban egymáshoz nem tartozó híreket szerkesztenek egymás mellé, s így azokból hamis narratíva, egy alternatív valóság képe rajzolódik ki.

A vizsgált hírműsorokban találtunk példát a kormány/pártérdek mentén manipulált szerkesztésre. A manipuláció már a hírek egymásutániségében felfedezhető volt, az anyagok ugyanis nem a hírérték szerint kapcsolódtak egymáshoz, hanem a hírsorrendet az szabta meg, hogy abból egy - a kormánypárti érdekek mentén - konstruált világ jelenjen meg, amely alkalmas a politikai ellenfelek lejáratására. Így kerülhettek egymás mellé azonos jelentőségűnek beállítva különböző súlyú eseményekről szóló beszámolók, mint egy közel félezer áldozatot követelő terrorcselekmény, 40 migráns elfogása és Soros György gyermekkor.

Mindkét híradó vezető anyagként tájékoztatott a 90 halálos áldozatot és több száz sebesültet követelő kabuli merényletről, melyet a német nagykövetség épülete mellett hajtottak végre.

A koraesti műsorban ezt követte a részvételi rekordot döntő nemzeti konzultáció fölötti kormányzati örömhír rövid változata, majd a Botkával kapcsolatos első téma, melynek beszédes címe - „Fidesz: Botka László megígérte a kerítés lebontását, ezért fogadják ma Brüsszelben” – is jelezte, hogy a Fidesz álláspontja szerinti valóság ábrázolásának tanúi leszünk. A 4 perc 35 másodperces összeállításban aztán több mindenről szó esett, amint azt majd a következőkben részletezzük. Soros György is képbe került, és az MSZP véleményét is közölték az ügyről - a Magyar Idők tálalásában.

Az ellenzéki ármánykodást egy szívmengető hírrel oldották, miszerint ismét lehet pályázni a családbarát munkahely címre, majd egészségüggyel kapcsolatos anyagok következtek. Beszámoltak a mentősök tüntetéséről, de az anyagban kiemelt hangsúlyt az adott, hogy a kormány milyen erőfeszítéseket tett és tesz az egészségügy javításáért. Majd a Botka László – Gyurcsány Ferenc közti „cicaharcról” tudósítottak az atv.hu és a 888.hu nyomán, végül a Botka-blokk zárásaként arról adtak hírt, hogy egy szegedi kft. vezetője hamis vád miatt feljelentette Botka László titkárnőjét.

A belpolitikai kérdéseket követően az adás utolsó 10 percében vegyes témákat dolgoztak fel a [Stockholmi Ifjúsági Víz Díj](#) győzteseinek Áder Jánosnál tett látogatásától kezdve a vajdasági falugazdászoknak nyújtott magyar támogatáson át a Kihívás Napjáig. Emellett a mezőfalvi szántóföldi napok és agrárgép-show bemutatása is kapott két és fél perc műsoridőt.

Az esti hírműsor felépítése sokkal tendenciózusabb volt. Ezt a híradót is a kabuli merénylettel kezdték, majd a külügyminisztérium közleményéről tájékoztattak, miszerint a magyar kormányt az aljas támadások sem tántorítják el a terrorizmus elleni küzdelemtől. A következőkben beszámoltak arról, hogy nem enyhül a nyomás az ország déli határán, ismét egyre többen próbálnak illegálisan bejutni Magyarországra, a kerítést átvágva, és félnek a határhoz közeli tanyákon élni. A magyar rendőrök azonban vigyáznak, és nem csak a magyar embereket és a magyar határt védik, de Macedóniában és Szerbiában is ügyelnek a rendre; egy kontingens hazaérkezéséről tudósítottak.

Ennyi alapozás után következett a fő téma: hiába a terrorveszély, hiába a növekvő számú illegális határátlépési kísérlet, Botka László megígérte a kerítés lebontását, ezért fogadják Brüsszelben, ahol Soros György is épp aznap tartózkodik – közvetítették a nézőknek a Fidesz üzenetét. A korábbi hírműsorban már közzétett összeállítást adták le. Az állami híradó gondoskodott róla, hogy a téma kibontása során létrejöjjön a Fidesz által sugallt kapcsolat Botka és Soros között. Így a következő anyagnak ő volt a főszereplője. „Eltitkolnák Soros korábbi szavait” címmel arról adtak hírt, hogy a CBS mégsem adta el az Echo TV-nek egy 20 évvel ezelőtt készült Sorossal készült interjú négy perces részletét azért, hogy ne derüljön ki az igazság az amerikai milliárdosról. Ezt követően egy rövid hír következett a CEU-ról, kiemelve, hogy a Soros alapította egyetemre is vonatkoznak a törvényi kritériumok. Aztán 3 perces részletes, sokszereplős összeállítás arról, hogy mekkora siker volt a nemzeti konzultáció. Ez is kapcsolódott a korábbi témához, az anyagban nyilatkozó háziasszony ugyanis azért töltötte ki a kérdőívet, mert olvasta az újságban, hogy Botka és Soros lebontanák a kerítést, és ezen fölháborodott.

Ezeknek az műsorelemeknek az egymás mellé szerkesztéséből az a fabula bontakozik ki, hogy a szocialista miniszterelnök-jelölt összefogott a múltját titkolni akaró, elsőszámú ellenség Sorossal és közösen, nem mellesleg Brüsszel közreműködésével képesek veszélybe sodorni a magyarok életét is a kerítés lebontásával. Szerencsére az emberek átláttak a szitán, és a nemzeti konzultációval kiálltak a kormány politikája mellett.

Ebben a híradóban részletesebben foglalkoztak a családbarát munkahely pályázattal és a mentődolgozók tüntetéséről is bővebben tájékoztattak, de a híradós anyag aránytalansága nem változott. Ahhoz képest, hogy a demonstráció volt a feldolgozandó esemény, az anyag nagyobb részében a kormány eddigi és ezután tervezett intézkedéseit sorolták fel, szóban, mozgóképben, infografikán. A pártok álláspontjára is jutott néhány másodperc, a mentősök követeléseit támogató ellenzéki pártok közül az LMP 25, a DK 5, a Párbeszéd 3 másodpercet kapott, a Fidesz közleményét 15 másodpercben ismertették. Ennek lényege az volt, hogy az ellenzék megoldás helyett csak hergel. A Jobbiknak a csepeli tudógondozó siralmas állapotáról tartott sajtótájékoztatója 25 állami hírmásodpercet ért.

Ennyi kitérő után ismét Botkát léptették színre: megismételték a 18 órás hírműsorban közzétett összeállítást a Gyurcsány-Botka ellentétről, majd közzétették a koraesti műsor fent említett másik anyagát a Botka titkárnoje elleni feljelentésről. A harmincharmadik percben a pártpolitikai tartalmú híradásokat Németh Szilárd sajtótájékoztatójáról szóló tudósítás zárta, amelyben a Fidesz alelnöke kijelentette, rossz oldalt hekkelt meg az Anonymus, amikor az általa létrehozott alapítvány – egyébként nem létező – oldalára akart támadni.

A műsor további részében többek között a magyar kormány külföldre irányuló támogatásairól, agrár-fesztiválról, a köztársasági elnök és felesége programjairól számoltak be.

Manipuláció 2 - Ki követte el a kabuli merényletet?

Bár mindkét híradó első helyen foglalkozott a kabuli német nagykövetségnél végrehajtott bombamerénylettel, és a támadásról készített alapos összeállítás is ugyanaz volt, a műsorvezetői bevezető szöveg egy lényeges ponton eltért. A koraesti műsor headline-jában a brutális merényletről szóló híradást úgy harangozták be, hogy „megint robbantott az Iszlám Állam...”, s a hír felkonferálásakor is ez hangzott el. Csakhogy magának az összeállításnak a végén a tudósító már úgy fogalmazott, „noha napközben megjelentek olyan hírek, hogy az Iszlám Állam magára vállalta a merénylet, a szélsőséges iszlamista terrorszervezet a korábban megismert kommunikációs csatornáin ezt egyelőre nem tette meg.” A lead és a tudósítás narrációja tehát ellentétes volt.

A koraesti hírműsorban tulajdonképpen egy manipulációs kísérletnek lehettünk tanúi, hiszen a leginkább figyelemfelhívó műsorrészekben olyan félelmet kiváltó információkat közöltek, amelyek akkor nem voltak bizonyítottak. A tudósítás végén elhangzott mértéktartóbb fogalmazás nem válthatott ki olyan hatást, mint a headline és a felvezetés riasztó kijelentései. A nem kontrollált információkon alapuló beharangozó elhangzásának indokaként felmerülhet, hogy ez illett az illegális bevándorlókból az Iszlám Állam híveit sejtő kormánypropagandához.

Az is lehet természetesen, hogy egyszerű figyelmetlenség miatt nem frissítették a műsorvezetői szöveget. Ebben az esetben viszont az az árulkodó és elgondolkodtató, hogy milyen forrásból származó információt fogadott el külön ellenőrzés nélkül hitelesnek és adott tovább az állami televízió akkor is, ha a szokásos csatornákon azt még nem erősítették meg.

Az RT orosz hírtelevízió adta hírül ugyanis a nagyobb nyilvánosságnak¹a terrorszervezet hírügynökségére hivatkozva, hogy az Iszlám Állam vállalta a kabuli merényletet. Ez az információ kora délután megjelent például a Hír TV oldalán is², de ott hozzátették, más forrás a hírt egyelőre nem erősítette meg. A magyar állami híradónál azonban – az eset tanúsága szerint – nem automatizmus, hogy több forrásból ellenőrzött híreket tegyen közzé. Ha az értesülés az orosz állami finanszírozású hírcsatornától származik, ettől eltekintenek. (A esti hírműsorból már kimaradt az Iszlám Állam felelősségére utaló kijelentés mind a headline-ból, mind a felkonferálóból.)

¹'Terrorist groups in Afghanistan strengthened, security deteriorating'
<https://www.rt.com/op-edge/390299-afghanistan-terrorism-kabul-blast/>

² Már 80 halott a kabuli merényletben
<http://hirtv.hu/hirtvkufoold/merenylet-a-kabuli-nemet-kovetsegnel-1396253>

Manipuláció 3 - A nagy összeesküvés: Brüsszelben kovácsolják a Soros-Botka tengelyt

Talán egyetlen híradásban sem vált annyira megfoghatóvá, hogy az állami hírműsor minden aggály nélkül a Fidesz szócsöveként működik, mint a Botka László brüsszeli látogatásáról szóló beszámolóban. Arról tájékoztattak, hogy a kormánypárt szerint Botka Lászlót azért fogadják Brüsszelben, mert megígérte, hogy lebontja a határkerítést. Ismertették a Fidesz kommunikációs igazgatójának a szocialista politikus és az amerikai milliárdos közötti összeesküvést sejtető szavait, miszerint aznap megszületik a megállapodás az Európai Bizottsággal arról, hogy Botka megnyitja a határt a migránsok előtt. Ráadásul éppen Brüsszelben tartózkodik Soros György is, aki pedig a migrációs ügyekért felelős biztossal is tárgyal. Nem mulasztotta el a tudósító hangsúlyozni, hogy Botka egyik tárgyalópartnere, Timmermans, az Európai Bizottság alelnöke „sokak szerint” jó viszonyt ápol Sorossal, egy másik tárgyalópartnere, az Európai Parlament szocialista frakcióvezetője, Pittella pedig, „sajtóhírek szerint” rajta van a Soros-barát uniós képviselők listáján.

Ebben az összeállításban a manipuláció több eszközét is felfedezhetjük. A befogadó befolyásolására alkalmas az módszer, amikor össze nem tartozó, vagy egymáshoz csak áttételesen kapcsolódó – egyébként valóságos tényeken alapuló – állításokat úgy fűznek össze, hogy abból az a látszat keletkezzen, mintha egymással oksági kapcsolatban lennének. Erre példa a „Botka Brüsszelben – Soros Brüsszelben – Botka EB-vezetővel tárgyal – Soros EB-vezető barátja – Botka EP-frakcióvezetővel tárgyal – az EP-frakcióvezető Soros embere” állításhalmaz. Tényeken alapult ugyan, hiszen Botka is, Soros is Brüsszelben járt, de nem találkoztak. Botka nyilatkozott is erről aznapi sajtótájékoztatóján, amiről az MTI is hírt adott.³ A híradó azonban a tények közül szelektíven válogatott, amikor a fideszes politikus összeesküvéselméletét kétely nélkül továbbadta.

A kerítésbontó Botka képének rögzítése érdekében az információkkal a lejárata érdekében sakkozó híradást állítottak elő, melyhez felhasználták a Reuters újságírói által néhány nappal azelőtt készült

³ **Botka László: aggódó kritikával figyelem az Európai Unió működését 2017. május 31. Brüsszel, 2017. május 31., szerda (MTI) -** Aggódó kritikával figyelem az Európai Unió működését, mivel politikája miatt a választópolgárok jelentős része elveszítette a bizalmát a demokratikus és uniós intézményekben, ez pedig megágyazott a populizmus előretörésének - jelentette ki Botka László, az MSZP miniszterelnök-jelöltje Brüsszelben magyar újságírók előtt szerdán. Botka László kijelentette: mély európai elkötelezettséggel érkezett Brüsszelbe, amivel azt szeretné kifejezni, hogy Magyarország érdekelt az Európai Unió erősödésében. Kétnapos brüsszeli látogatását szimbolikusnak nevezte, amely azt az üzenetet is hordozza az unió és tagországainak vezetői számára, hogy a magyarok körében átlag fölötti az unió támogatottsága..... Az unió külső határát jelentő magyar határszakaszon épült kerítéssel kapcsolatban elmondta, nem tudja elképzelni, hogy a világ végezetéig, Európa közepén egy szögesdrót kerítés húzódjon, de ez nem azt jelenti, hogy azonnal le kellene bontani azt. Kijelentette: "nem vagyok se kerítésépítő, se kerítésbontó". Ugyanakkor azt szeretné, hogy minél hamarabb el lehessen távolítani azt. Mint mondta, ehhez az kell, hogy az új európai mechanizmusok és határvédelem működjenek a válságvezetekben pedig megszűnjön az a helyzet, ami miatt millióknak kell elhagyniuk szülőföldjüket. Úgy vélekedett, hogy a migrációs hullámot csak európai összefogással lehet megoldani. Megfontolandó javaslatnak nevezte azt felvetést, hogy Líbiában a menekültek befogadását és elszállásolását ellátó infrastruktúrát létesítsen az Európai Unió. Hozzátette ugyanakkor, tagadhatatlan joga egy nemzeti közösségnek, egy nemzetállamnak, hogy eldöntse, mennyi "gazdasági betelepülőt" akar befogadni.

....

Sajtóhírekre reagálva kijelentette, soha nem találkozott Soros Györggyel, és brüsszeli látogatása alkalmával sem kerül sor erre. Aláhúzta: soha nem volt egyetlen, Soros György által finanszírozott oktatási intézmény vagy program támogatottja, továbbá az MSZP sem most, sem korábban semmilyen támogatásban nem részesült az amerikai pénzügyi befektetőtől vagy köreitől.....

beszélgetés nyersanyagát is. Azt önkényesen vágva, csak a kormánypárti üzenethez illő részeket kiragadva belőle meghamisították a szocialisták miniszterelnök-jelöltjének szavait.

A műsorszegmensben egy jellemző propaganda eszközzel éltek: a sulykolás tipikus esetével találkoztunk, a 4 és fél perces anyagban 12-szer hangzott el a „lebontás”, „kerítésbontás” szó. Többször magának Botkának a szövegéből vágtak be mondattöredéket, a fideszes kommunikációs igazgató saját hangján is ismételte, illetve a műsorvezető és a narrátor szövegében is többször hallhattuk a nyomaték kedvéért, hogy minél jobban rögzüljön a nézőkben.

Az összeállítást Botka hangjával indították, akinek – feltűnő, technikailag is durva vágások után - a következőket adták a szájába: „A kerítés minél gyorsabban lebontható legyen” (vágás) „ha valami felépült, akkor az ember azt” (vágás) „akkor bontja le” (vágás) „Ennek a kerítésnek a lebontása is sok tízmilliárd forintba kerül” (vágás). „Azon leszünk, hogy minél gyorsabban le tudjuk bontani.” A tudósító – a fideszes narratívának megfelelően – hangsúlyozta, a szocialista politikus többször elmondta az interjú során, hogy lebontaná a határkerítést. Arról azonban hallgatott, hogy Botka feltételekhez köti a kerítés lebontását, nevezetesen, hogy működjön az Európai Unió határvédelmi ellenőrzése, és a közel-keleti helyzet stabilizálódjon. Ezzel a kiegészítéssel azonban alapjaiban más az értelme a szocialista politikus nyilatkozatának, az nem illett volna a koncepcióba, így az állami híradó nem hagyta magát zavartatni a tényektől. (Hogy pontosan mi hangzott el, azt sajátosan éppen az Echo TV-ben közzétett Reuters-interjú részleteiből⁴ tudható, amelyekből a hírműsor összevágta a kerítésbontó félmondatokat.)

Az önkényes vágásos manipuláció csak bevezetés volt a propagandaanyag további részéhez. A magyarok ellen brüsszeli segédlettel Soros és Botka összeesküvését vizionáló fideszes kommunikációs igazgató, Hidvéghi Balázs szavait közvetítették, aki szerint Botka még aznap megállapodik Brüsszellel arról, hogy megnyitja a határokat a migránsok előtt. A Fidesz választ vár, hogy mit kap cserébe Botka. A tudósító ugyan hozzátette, hogy még nem tudni, miről tárgyal a szocialista miniszterelnök-jelölt, de rögtön meg is adta a választ. Idézett Lengyel Lászlónak néhány nappal azelőtti újságcikkéből, mely szerint az uniós vezetőknek politikai és anyagi támogatást kellene nyújtaniuk az Európa-párti ellenzéknek. És a narrátor nem mellesleg felhívta a figyelmet arra, hogy az MSZP anyagi gondokkal

⁴ <https://888.hu/article-botka-vallott-azon-leszunk-hogy-minel-gyorsabban-le-tudjuk-bontani-a-keritest>

A részletek, szó szerint:

1. „Természetesen azon leszünk, hogy a kerítés minél gyorsabban lebontható legyen. Ehhez persze azt kell, hogy lássuk, hogy stabilan működik az az összeurópai megoldás, amit megkésve, de mégiscsak összehozott az Európai Unió. Nem a kerítés miatt nem jönnek százezrek a balkáni útvonalon, hanem azért mert működik az EU és Törökország közötti együttműködés.”
2. „Nézzé, ha valami felépült, akkor az ember akkor bontja le, az is egy óriási költség, amikor egészen biztos benne, hogy nincsen rá szükség. – **Most szükség van?**– Most meg van épülve. Ha úgy teszi fel a kérdést, én nem építettem volna kerítést, nem a kerítés mentette meg Magyarországot. Magyarországra egyetlen menekült nem akart volna letelepülni. Úgy tudok fogalmazni, azon leszünk, hogy minden erőnkkel továbbra is erősítsük az európai közös együttműködést ennek a helyzetnek a kezelésében, és akkor értelemszerűen mindenféle kerítés feleslegessé válik.”
3. „Szeretnék garanciát látni arra, hogy a legforróbb válsághelyzet zónában, Szíriában, az Iszlám Állam által sújtott régiókban stabilizálódik a helyzet, tehát ahonnan egyébként a menekültek jelentős része érkezik, ott egyfajta stabilitás ki tud alakulni. Ennek a kerítésnek a lebontása is sok tízmilliárd forintba kerül természetesen, a kérdést ha úgy teszi fel, hogy megépítettük volna-e a kerítést, határozottan azt mondom, hogy nem. „
4. „Jóérzésű ember, pártállástól függetlenül, egészen biztosan nem akarja, hogy az ország, Európa közepén, az országhatáron egy drótkerítés legyen, tehát a válaszom még egyszer, hogy azon leszünk, hogy minél gyorsabban le tudjuk bontani.”

küzd. A kérdés megoldását végül Boros Bánk Levente, a Médianéző ügyvezetője adta meg, aki szerint Botka külföldi befolyást, anyagi, politikai, erkölcsi támogatást szeretne.

Az állami híradó tehát egy komplett hazafüggés-történetet fabrikált, amikor azt sulykolta, hogy a szocialisták miniszterelnök-jelöltje semmivel nem törődve megszüntetné a határkerítést, beengedné a migránsokat, cserébe azért, hogy a pártja külföldről pénzhez jusson.

A pár perces híradásban a manipulációs módszerek és eszközök egész tárházát regisztráltuk: a hamis párhuzam, a tények közötti szelektív válogatás, a hibás ok-okozat, az általánosítás, a sulykolás technikáját is bevetették a propaganda érdekében. A kiegyensúlyozott tájékoztatás, a tényszerűség, sokoldalúság, hitelesség közszolgálati követelmények az állami hírműsor kontextusában értelmüket veszítették.

Manipuláció 4 - A kormány álláspontja - a nép álláspontja

Könnyen azonosítható manipulációs technika, amikor nem érvekkel próbálnak meggyőzni valakit, hanem olyan szereplő közvetítésével juttatják el az üzenetet, akivel a befogadó könnyen tud azonosulni. Erre láttunk példát a Nemzeti Konzultáció eredményéről beszámoló sikerjelentésből. Az összeállításban megszólaltattak egyszerű állampolgárokat, két nyugdíjas nőt. Az Egerben élő hölgy megtiszteltetésnek érezte, hogy megkérdezték őt, az esztergomi asszony pedig arról beszélt, az újságból tudja, felháborító, amit Botka és Soros művelnek, hogy Botka meg akarja nyitni a határokat, és „mi nagyon nem szeretnénk”. Az állami híradások teljesítették a feladatot: érzelmi azonosulásra készítettek a nézőket, így erősítve a kormányzati üzenetet: a konzultáció siker, Botka, Soros rosszat akar.

Manipuláció 5 - Csúsztatás, torzítás, hamisítás

Ha egy témát, hírt felkap valamely kormánypárti sajtótermék, az jó eséllyel végigjárja a teljes baráti portfóliót. Az állami híradó fél nyolcas kiadásában az ECHO TV-t ért sérelemről beszámoló Magyar Idők cikkét dolgozta fel 3 és fél percben, „Eltitkolná Soros György korábbi szavait” címmel. Az összeállításban arról számoltak be, hogy az amerikai CBS tévétársaság „nem hajlandó eladni” az Echo TV-nek egy 19 évvel ezelőtt Sorossal készített interjú 4 perces részletét, miután megtudta, hogy milyen műsorhoz kívánná azt felhasználni a magyar csatorna. (A 60 perc című, 1998. decemberében sugárzott műsor Soros portréját rajzolja meg, bemutatja az olykor amorálisan működő kemény üzletembert és a morális filantróp arcát. Az említett részletben pedig arról vallott, hogyan menekült meg az 1944-es zsidóüldözések idején.)

A híradós műsorelem láttán az elfogultság tűnik fel először. A lappal teljes összhangban méltatlankodva azt közlik, hogy miután a CBS **a megszokottnál részletesebb tájékoztatást kért** az Echo TV-től, **mégsem adta el a műsorrészt**, mert **már eltitkolná** az interjút. A nyomtaték kedvéért a legfelháborítóbb körülményeket a képernyőn is kiírják (mi vastagon kiemeltük), és fontosnak tartják megemlíteni, hogy „sajtóhírek szerint” Soros is többször megpróbálta törölni az interjút a videomegosztó oldalakról.

Csak hogy a CBS 1998-as műsora a mai napig hozzáférhető az interneten, angol és magyar felirattal is⁵, így az az állítás, hogy az amerikai tévétársaság titkolná a beszélgetést, nem igazolható. (Az amerikai csatorna a Magyar Idők szerint⁶ „belső okokra” hivatkozott.) Az egyoldalú nézőpont miatt az eset feldolgozása során az fel sem merült az állami televízióban, hogy a CBS nem akarta, hogy a műsora olyan környezetben jelenjen meg, amivel a televízió társaság nem ért egyet. A híradásban a szövegszerűen is kiemelt részek éppen erre utalnak.

Ha már az Echo TV nem tudta manipulálásra használni az interjút, az állami média megtette. Röviden kiemelték a beszélgetésből a Soros életének a német megszállás idejére vonatkozó részét, amikor „hamis papírokkal és zsidó származását letagadva egy keresztény férfi fogadott fiának adta ki magát. A fiatal Soros György a férfi munkájában is segített, ez pedig azt jelentette, hogy razziákon vett részt, és végignézte, hogy többszáz zsidót haláltáborokba hurcoltak, vagyonukat pedig elkobozták. A CBS riportere az interjú végén azt kérdezi Soros Györgytől, hogy zsidóként érzett-e bármilyen megbánást, együttérzést vagy bűntudatot társai miatt. Soros György hezitálás nélkül egyértelmű nemmel válaszol. Majd hozzáteszi, ezzel pont úgy volt, mint ma a piacokkal. Azaz ha nem ő, akkor más tette volna meg.” A hírműsor fent szó szerint idézett összegfoglalójának és a YouTube-on megtalálható interjú vonatkozó részletének az összevetéséből kitűnik, az állami televízió kreatívan állt a tartalom ismertetéséhez: úgy egyszerűsítette azt, hogy tulajdonképpen náci kollaboránsként tüntette fel Sorost. A híradás szövege akként értelmezhető, mintha Soros zsidók elfogására irányuló razziákon vett volna részt. A csaknem 20 évvel ezelőtt Steve Kroft által készített beszélgetésből azonban az derül ki, hogy a 14 éves Soros alkaloztatásával együtt ment olyan „razziákra” (appointed rounds), ahol zsidó vagyonokat foglaltak le, és ő gyerekként nem értette az összefüggéseket. Azt nyilatkozta, akkor személyes módon megtapasztalta a gonosz fenyegetését. Nem érzett bűntudatot, mert nem volt szerepe abban, hogy a vagyonát elvették. Ő szemlélő volt, ha nem lett volna ott, akkor is elveszik.

Az állami hírműsor interpretációja ezúttal sem volt elfogulatlan és kiegyensúlyozott, nem a nézők széleskörű tájékoztatását szolgálta, hanem az első számú ellenségnek kikiáltott Soros György elleni indulatkeltést.

Manipuláció 6 - A hírérték relativitása – Botka titkárnöje

Mint már rögzítettük, a május végi hírműsor koraesti adása a műsoridő 40 %-át az MSZP miniszterelnök-jelöltjével kapcsolatos híradásokra szánta, melyek közös jellegzetessége, hogy a bemutatás mindig kedvezőtlen megközelítésben, konfliktusos helyzetben mutatta be Botkát. A hírekben különböző fajsúlyú eseményekről, ügyekről számoltak be, így megállapítható, hogy a hírértéket a kormánypárt érdekei befolyásolták. Így került egymás mellé a Botka-Gyurcsány ellentétéről készített összeállítás, melyben a két baloldali párt vezetőjének személyeskedéstől sem mentes konfliktusát mutatták be, és a Botka László titkárnöje elleni hamis vád miatti feljelentés. A hír szerint egy kft ügyvezetője tett feljelentést a szegedi polgármester titkárnöje ellen e bűncselekmény miatt, miután a bíróság felmentette őt a garázdaság vádjára alól, amely ügyben a titkárnök rendőrségi vallomása

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=dAAAt-BoYPEU>; magyar felirattal: <https://www.youtube.com/watch?v=kLrvExOTpYQ>

⁶ Eltitkolná a CBS Soros őszinte szavait
<http://magyaridok.hu/belfold/eltitkolna-cbs-soros-oszinte-szavait-1767235/>

alapján indult eljárás. Az ügyvezető szerint Botka érintettségét is vizsgálni kell, mert szerinte nem a titkárnő találta ki, mit kell mondania, amikor tavaly azt állította, hogy az ügyvezető erőszakosan lépett fel, amikor a polgármesternek át akarta adni a szegedi Cserepes sori piac kereskedőinek petícióját.

Az előbbi hír nyilvánvalóan hírértékű, hiszen politikai pártok vitájára vonatkozik, amelyről a tájékoztatás a közszolgálati médiaszolgáltató egyik feladata. Az utóbbi azonban csak azért ütötte meg az állami hírgyártók ingerküszöbét, mert az ellenzéki miniszterelnök-jelöltet gyanúba keverheti. Az ügyet sajtótájékoztatón ismertető ügyvezető⁷ gyakori szereplője az állami híradásoknak, például az előző Szűrőpróbában vizsgált hírműsorban is szerepelt. Akkor azért demonstrált, mert hiányolta Botkát a szegedi parkolóper vádlottjai közül.

A május utolsó napján megjelent állami hírműsorok ezúttal is teljesítették a kormánypárt által dedikált feladataikat: az adásidő nagy részében propaganda eszközként működtek, többoldalú tájékoztatást, a nézetek és eltérő vélemények ütközését csak egyetlen politikai tárgyú híradásban tapasztaltunk, a Botka-Gyurcsány szembenállás bemutatásakor. Azonban ennek az ügynek a feldolgozása sem volt tárgyilagos, hiszen nem lehet annak nevezni a politikai és személyes vitát „baloldali cicaharcnak” minősítő megközelítést. A közéleti tematikán kívüli, az azonnali hatást kiváltó, illetve a mindennapi élet ügyeiről tudósító hírek nézőpontja semleges volt, de ezek a hírműsorok időtartamának csak kisebb részét jelentették. A műsoridő zömében dübörgött a kormánypropaganda.

Az elemzést a Mérték megbízásából Bencsik Márta készítette.

⁷ Feljelentést tett Botka László titkárnője ellen az igencsak furcsa múltú Szabó Bálint
<http://168ora.hu/feljelentest-tett-botka-laszlo-titkarnoje-ellen-az-igencsak-furcsa-multu-szabo-balint/>